

Hont eltótosodása.

Irta: **Kőrösy József dr.**

III. A falvakban végbement magyarosodások és eltótosodások.

10. közlemény.

Hadd emlékezzünk meg e helyen még a Mária-Nostra melletti Kóspallagról, valamint a Bajta melletti Garam-Kövesdről, mely községek különben már nem az Ipoly völgyében fekszenek. A Szob környékén fekvő *Kóspallag* rohamos magyarosodása majdnem hihetetlennek látszik, alig képzelhető, hogy valamely félreeső, földművelésből élő faluban a magyarság tíz év alatt tizenkilenc százalékról nyolcvanegyre emelkedjék és valószínűbb, hogy a hivatalos eredmény alatt a népszámlálási ügynökök valami tévedése lappang. Annyi azonban tény, hogy Kóspallag még ötven évvel ezelőtt magyar-tót vala, hogy pedig ma nincs ott ember, a ki magyarul nem beszélne. Iskolája is tiszta magyar. (Kóspallagot Grassalkovich herceg alapította 1750-ben. *Jakudovics Felician* plébános urnak szedés közben érkezett értesítése szerint, eredetileg mindenféle nemzetiségbeliek lakták volna a magyarság azonban tulnyomó mindig vala. (A családnevek 80 százaléka magyar hangzású). — *Garam-Kövesdről* a környékén tudják, hogy tót volt. Az 1822 iki esztergomi schematizmus szerint azonban már magyar-tót. A magyarság itt folyton gyarapodott, úgy, hogy az ötvenes években 261 lakója között csak 39 tót találtak. Azóta a népszám tetemesen fölszaporodott; jelenleg az ezren túl van és majdnem kilenc tizedrészében magyarokból áll.

A Szekince völgye.

Hontmegye nyugati határát a Szekince patak képezi, melynek völgye részben már Barsmegyéhez tartozik. Ennek alsó részében többrendbeli magyarosodást, felső részében azonban több tótosodást tapasztalunk. Így eredetileg tót volt a ma tiszta magyar *Zalaba*. (Zalaba tót szó és panasz jelent. Ezen vidéken (tudniillik a közel fekvő Garam melletti Bényben) volt Marcus Aurelius tábora; itt írta meg *Elmélkedései*-nek első, „a quadok elleni táborból, a Garam partján“ keltezett könyvét.

(Folytatjuk.)

A h é t r ő l.

A kuglizó dala.

Nem hurcolkodott szegény ember
Az idén: május elsején,
Mindenki maradt Ipolyságon
Megszokott régi lakhelyén;
Ó, csak én nem . . . én nem,
Nekem kellett mennem:
Szegény megyei kuglizó! . . .

Különben, ha vigasztalódom,
Részvétükre mit sem adok,
Mig más a régi helyén maradt,
Én a ligetben nyaralok.
S mivel hegy nem megy Mohamedhez,
Mohamed fárad el a hegyhez . . .
Mert kell a kuglizó!

Kőművesek bontják a falat,
Hol egykoron büszkén álltam,
Járásbírószágot épített
A vármegye és az állam.
S ha itt itélik majd a népet
Felsőhájt szivből:

— Ó, be kár,

Hogy a kuglizó elment már.

Krónikás.

Május.

A legszebb hónap becsapott az idén. Csak a neve volt május, valóban *áprilisnek* mutatkozott be. A poétikus lelkű emberek, a kik meglopták hajnali álmukat, hogy kint: a zöld erdőben álmodjanak tovább; — nagy téli kabátban és meleg keztyükben mentek ki felfedezni a tavaszt . . . sőt olyik meleg *sült krumplit* tett a zsebébe, mert az igen jól tart meleget hosszú téli utakon.

*

Kel a nap . . . Az első sugarak valami csillogó fehérségen törnek színekre . . . *Dér* ez, mely éjszaka megcsipte a fűvet. A kis ibolyák reszketnek a bokrok tövében, és a májusi kirándulók dideregve biztatják egymást:

— Ah! mi szép a tavasz! . . .

Azután fázva dörzsölgetik vörös kezeiket.

*

Megvolt ez is . . . Nyugodt lelkiismerettel balagnak hazafelé a lelkes kirándulók.

Találkozik velük egy ur:

— Hol voltatok, fiúk? . . .

Ezek fölénnyel felelik a nyárspolgárnak:

— Az erdőben, barátom; hisz május elseje van ma; május . . . a gyönyörű tavaszi hónap! . . .

— Ja, ugy! -- szölt a férfi. — Azt hittem, hogy *Andrét* kerestétek az északi sarkon. Nyakatokban bunda, szakállatok, bajusztok meg csupa zuzmara, dér! . . .

*

Május . . . május! . . . hová lettél,
Szép hiredből be kiestél!?

Hideg voltál, szeles voltál, s a leánykák, a kik tavaly hajnalban nevetve üdvözölték jöttödöt a zöld erdőben; — az idén édes álmukban éppen napkeletkor fordultak meg puha ágyukban a — másik oldalukra.

Maszk.

— A főispán nálunk. *Horváth* Béla főispán a héten székvárosában időzött és hivatalos teendői ellátása mellett tegnap szokott fogadó napját is megtartotta.

— Az egyházmegye köréből. A biboros hercegprimás a kegyur által prezentált *Süblis* Agoston lévai káplánt *báti* plebánossá nevezte ki. — Továbbá *Gyürky* István volt fűzesgyarmati, most sókszelőcei plebánost helyettes alesperessé léptette elő, — *Tonhäuser* Mihályt pedig Kemece-re káplánná nevezte ki.

— Kinevezés. A pénzügyi m. kir. miniszter *Gyuresik* Géza dr. németii körorvost az aranyidkai bányahivatalhoz egyelőre ideiglenes minőségben bányaróvossá nevezte ki. Orvosi karunk benne egy rokonszenves tagját veszti el.

— Előléptetés. *Egressy* László kir. posta és táviróhivatalunk főnökét, kit előzékeny modora és figyelmes készsége a közönég előtt kedvelté tett — a kereskedelemügyi m. kir. miniszter a IX-ik fizetési osztály 3-ik fokozatába pósta és táviró főtitkárt léptette elő.

— Leányiskolánk jubileuma. Polgári leányiskolánk *május 20-án* tartja fenállásának *25 éves jubileumát*. A szép ünnepre való részvételre *Kolos* Irma, — mint az intézet legrégebb tanítónője lapunk útján hívja fel az iskola régi kedves növendékeit, hogy minél tömegebben jelenjenek meg ezen alkalomból. Az ünnepen résztvenni óhajrók sziveskedjenek magukat az iskola igazgatóságánál mielőbb bejelenteni, hogy velük a program és az ünnep terve még idejekorán közölhető legyen. Csakugyan méltó volna a szép ünnephez, hogy a volt növendékek közül egy se hiányozzék.

egyszerre mint a csegetyű szávára méla áhítat . . . Kalaplevéve néznek az üres utra, s rajta ruganyos léptekkel, igazi fedelmi kecesesel megindult az oltárkép, a magyarok szent oltárképe; ő maga egy proceszió, oly ájtatosan néz mindenki a fájdalomában szent asszonyra.

Ez a kép elevenedett fel lelkemben és a görög tanítónak szavai, melyet nekem a bártfai templomban mondott: „a királyné Helvetiáért rajong.“

Most Helvetia rajong — az ő emlékeért

S mialatt ez a hangulat ülte meg lelkem, felhangzott az én poétikus lelkű igazgatóm: Faludi dr. ünnepélyes megnyitója, s utána mintegy feleszméltem, ismeretes szavak, *honti szavak* ütötték megfületem: egy harmadéves növendékünk *Sajó Sándor* barátom örökszép költeményét szavalta el; a szomorú alkalomra írt versek között csak a Pósaé vetekedhetik a hangulatos poemával, s hogy micsoda jó esett az én honti fülemnek, a távol idegenben e honti szavakat hallgatni.

Kegyeltes, szép ünnep volt! Mikor vagy harminc magyar ifju a messze idegenben énekel a hazádnak rendületlenül; mikor a magyarok e szent helyén magyar szavak elevenítik fel a setét na-

pok gyászát és a rajongó szeretet kegyeletét.

— — Egyszerű négy szoba! A sarokszoba sem nagy; e szalonban állott a ravatal; mellette egy kis budoár, azután a hálószoba végezetül Sztáray grófné kis szobája; ebben a 4 szobában lakott Hohenembs grófúó, a kiról csak a hotel tulajdonosa tudta, hogy korának legfenköltebb lelkű asszonya, s mire haldokolva hozták vissza, már egész Genf tudta: ez a magyarok királynője.

Erzsébetünk nem hiába szerette Genfet. A Beau-Rivage előtt a tó partja csodásan van rendezve és parkirozva; ha lenézett ablakából, elragadó látvány tárult szemei elé; az égszínkéék tó, meg az olaszosan kék boltozat, közben az ifju, nevető, modern város, melynek mögötte szüntelen csillámlik a kopár ormokon a hólepel s a másik parton, egy völgyön át látszik égbe nyulni Európa hegyóriása: a Mont Blanc! S a gyermeteg városban, az örök kedély és örök vidámság e városában jó esett neki, asszony lenni, nem pedig királyné!

S mi nem tudtunk betelni az emlékezettel; egy virágszálat vittünk emlékül

abból a szobából, ahol meghalt s ily virágszálerít minden idegen idezarándokol, mert sok könyű, sok asszony könyű hullott e szobába; vannak, kik gyászban jönnek s volt egy magyar asszony, aki megeseókoita a padló porát.

A démonról ne essék szó.

Megilletődve hagytuk ott a szent helyet, néhány növendékemmel esónakba ültünk s a kiszélesedő taven *Territet* irányában evezünk.

Este felé egy cukrászdába léptünk s ismét a nagy asszony szelleme kísértett; a falon egy tábla hirdeti emlékét annak, hogy ez üzletbe vezetett a királyné utolsó utja; a piros pozsgás helvét leányok megörültek a magyaroknak s tüstént szakasztott olyan csomag cukrot csomagoltak össze milyent „la reine hongrois“ szokott vásárolni.

— — Szent ünnepnap volt ez a mi genfi napunk.

— — Másnapra már Lucernben a *Pilatus* tövében emlékeztünk vissza a *Golgothára*.

— **Sajó Sándor pályadijnyertes.** Sajó Sándor jászberényi főgimnáziumi tanár, a jeles poéta, városunk szülötte, lapunknak is kiváló munkatársáról örömmel jelentjük, hogy eddigi költői sikereihez oly előkelő irodalmi fórumról, mint a *Petőfi-társaság* kapott a napokban néhány értékes babérlevelet. Ugyanis nevezett irodalmi társaság *Apró sválmok* című verses pályaművét legutóbbi pályázaton 150 korona pályadíjjal koszorúzta meg. A becses költeményt a kosorus szerző lapunk jövő számában fogja közölni. E pályázaton dicsérték meg *Dal a becsületről* című költeményét is. — Sajó Sándornak ez nem első költői sikere. Az öszön nyerte el ugyancsak a Petőfi-társaság ítélete alapján Nyiregyházán egy Besenyeyi ódára kiírt 200 koronás pályadíjat.

— **Szomorú rovat.** Részvételt vettük a hirt, hogy *Batizy* Gusztáv lévai kir. pénzügyigazgatót és családját fájdalmas gyász érte. Apósa *Réál* János életének 81-ik évében Szolnokon meghalt.

— **Perényi Margit.** Közönségünk kedvesen emlékszik vissza a kaszinói estéken élvezettel hallott *Perényi* Margit művésznőre, kit még lesz alkalmunk nálunk is hallani és így bizonyára örömmel fogja olvasni a kolozsváriak elismerését, melylyel kedvencüköt 100-ik fellépte alkalmából illeték. Egyik kolozsvári lapársunk a *Magyar Polgár* ezeket írja:

Századszor a szinpadon. Mióta a birnhami erdő utra kelt, nem igen ismétlődött a virágoknak akkora inváziója, mint a mely tegnap demonstrálta a kolozsvári színház egyik nagytehetségű, fiatal primadonnájának népszerűségét.

A színház megvénült, közömbös falai között nevezetes esemény látszódtott le az *Ordonneau* és *Audran* mesterek *Babá-jának* ez emlékezetes előadásán: *Perényi* Margit, a ki nem csak félig koptatta el azokat a legendás első cipőket a világot és diadalokat jelentő deszkákon, tegnap századszor jelent meg a felhuzott függöny előtt.

A kedves, szép leány, a ki *Alesia* intellektuálisan finom énekszámáival jelenetről-jelenetre őszinte, viharos tapsokra indította a parterret és páholyokat, alig egy évvel ezelőtt, tavaly, május 16 án lépett először a szinpad ragyogó lámpái elé. A nagyvárad közönség, mely akkoriban közvetlen tanuja volt *Perényi* Margit első lépéseinek, rokonszenvvel és elragadtatással fogadta a szeretetreméltó, bájos *Denise de Flavigny*t, a ki az igazi tehetségek jóleső biztosságával, elfogultság nélkül bontotta ki szárnyait a „*Nebántsvirág*“ graciózus cimszerepében. A fényesen beütött debut-t a nagyvárad és később a kolozsvári szinpadon gyorsan követték az újabb és újabb sikerek.

A *Varázsgyűrű* *Michelet*-je, a *Denevér* *Adél*-ja, a *Madarász* *Postás* *Milkája*, a *Zsidónő* hercegnője, a *Párisi élet* *Gabriele*-je, a *Kornevillei harangok* *Serpolet*-teje, a *Tündér Iona* *Delikéje*, *Oleander* a *Tilipatán sziget*-ben, a *Kuktakisasszony*, *Lola* a *Parasztbecsület*-ben, *Micaela Carmen*-ben, *Lili*, *Teréz* a *Kék asszony*-ban, *Yvonne* a *Talmi hercegnő*-ben, *Erzsi* a *Sárga csikó*-ban, *Anikó* az 1848-ban, *Alézia* a *Babá*-ban és mindenekelőtt a *Gésák* pajkos, édes *Rolly-Pollyja* megannyi megnyert, dicsőséges estéjét jelentő a hamar népszerűvé lett énekesnőnek.

Perényi Margit, mielőtt keresztülénekelte volna művészetének mézesheteit, franciás temperamentumának frissességével, hangjának kellemes, szívhez szóló, meleg színeivel nemsokára fölélegessé tette azt az évezredes színházi tradíciókon alapuló jóindulatu elnézést, melyet a közönség és a művészek a szinpad ugynevezett talentumos kezdőivel szemben szoktak nemes egyetértéssel gyakorolni.

Hasonló elragadtatással ír a kolozsvári *Ellenzék* is az estéről, melyen *Perényi* Margit tömegtelen virágcsokrot, virágkosarat és egy remek ezüstkoszorút kapott.

— **Korponai varrottas.** Budapesten az iparszarnokban f. hó 13-án jótékonycélu bazar nyílik meg, melyen előkelő hölgyek háziiparcsikket fognak sátraikban árulni. A korpona-vidéki varrottas is be lesz mutatva ezen alkalommal *Hegedüs* Sándorné sátrában és pedig több száz forint értékű gyönyörű himzéseket által, melyek varrottasunk megállapított jó hírét bizonyára emelni fogják.

— **Házi est Korponán.** A korponai „*Széchenyi-társaság*“ folyó év május hó 6-án este 8 órakor házi estélyt rendez a következő műsorról: 1. „*Szerenade*“ *Grécinger* Istvántól, előadja *Hegedüs* Smetana Szaniszló ur, harmóniumon kíséri *Szokoly* Józsefné urnő. 2. „*Koriolán*“ *Tárkányi* Bélától, szavalja *Sebo* János ur. 3. „*Magyar népdalok*“ éneklik *Albe* Gizella és *Martinesák* Szidi urhölgyek. Bűvészeti előadás I. rész: tartja *Ledniczky* István ur. 5. „*Egy évben csak egyszer virágozik a május*“ keringő, citerán előadja özv. *Fábry* Jánosné urnő. 6. „*Egy kedves ember*“ *Monológ* *Gabányi* Árpádtól előadja *Szerényi* Nándor ur. 7. „*No csak az kellene még!*“ kuplé a „*Diákkisasszonyok*“ című operettből, éneklí *Holbenheyer* Elek ur, zongorán kíséri *Smetana* Szaniszló ur. 8. Bűvészeti előadás II. rész, tartja *Ledniczky* István ur.

— **Vívóakadémia** cím alatt vettünk fel mult számunkba egy jelenlevő tollából tudósítást a *Hatos* István vívóiskolájában megtartott vívóakadémiáról. *Hatos* István vívómester e közlemény helyreigazításaként felvenni kéri, hogy a *Jakabffy* Istvánnal soron kívül vívott assaut egyszerű mérkőzés volt, mely nem egyik rendszernek a másik fölött való előnyének kimutatásáért vita-tott, a mire mesterek között való versenyvívás van csak hivatva. Így tévesen, és kissé reklámszerű tulbulzalommal írta a beküldő, hogy ebben az assaut-ban ő, a vívómester „fényesen beigazolta a magyar rendszer előnyét az olasz módszer fölött.“

— **Gabonatőzsdei árzáratok.** Lapunk mult számában hírül adtuk a kereskedelmiügyi miniszter azon újabb intézkedését, hogy a budapesti és bécsi gabona tőzsdék árzáratai a vidéki központokba táviratilag küldessenek meg, a mivel a gazdaközönségnek kíván módot nyújtani, hogy az a tőzsdei árzáratok mindig tájékozva legyen. Ilyen tőzsde táviratok érkeznek városunk részére is, és pedig rendszeresen hétfőn, szerdán és szombaton a budapesti, csak szombaton a bécsi tőzsdei zárlatoktól, rendkívüli árváltozások esetén azonban más napokon is. Pósta és táviró hivatalunk főnöke most lapunk útján értesíti a közönséget, hogy a tőzsdei táviratok a postahivatal előcsarnokában lesznek kifüggesztve, a hol csak a hivatalos órákon belül díjmentesen megtekinthetők, esetleg le is jegyezhetők. Ilyen tőzsdei táviratokra különben elő is

lehet fizetni, helyben 20 forint, vidékre 30 frt évi díjjal, s miért aztán a táviratok az előfizetőknek zárt borítékban portomentesen küldetnek meg. Erre vonatkozó bélyegmentes írásbeli bejelentések a hivatal főnökéhez intézendők.

— **Vörös kakas.** *Vecén* hétfőn délelőtt nagy tűzvész dühöngött. A nagy szélviharban oltásról szó sem lehetett, úgy, hogy a lángok martaléka 14 ház melléképületekkel, és több szarvasmarha lett. A mentési kísérletek körül különösen az ottani vasuti előjáró végzett derekas munkát. — Ugyane napon gyuladt ki és hamvadt el *Hont* községben is egy ház.

— **Magyar étlap.** Egy helybeli kávéházban derülnek a vendégek ily magyar étlapon:

Leves Reszelt Tészta
Marha hus Tormamártás
Krupli főzelék aflagal
Borju Mely
Tészta Grizes Nudela.

— **Halálos baleset.** *Schrank* Salamon alsószemerédi földbirtokos kocsisát bricskába fogott lova elragadta, a kocsi felfordult, és a kocsis oly szerencsétlenül esett, hogy koponyahasadást szenvedett, melyben egy napi kínlődés után belehalt.

— **Vesztett eb Ipolyságon.** Egy vesztettségre nagy fokban gyanus kóbor eb mart meg városunkban egy *Szitnyan* Antal nevű asztalossegédet. A kutyát *Suker* János ács agyonlőtte. A hatóság 40 napi szigorú zárt rendelt el a kutyákra, a megmaradt legényt felküldte a Pasztőr intézetbe beoltás végett, a gyanus kutya fejét pedig az állatorvosi akadémiára, melylyel házi nyulakon oltási kísérleteket tettek. Felhívjuk azonban a helyhatóság figyelmét arra, hogy a közönség egy része nem respektálja a zárlati óvintézkedést, mert sok kutya bitangol az utcákon.

— **Vesztett eb Bátorban.** Vesztett eb garzdálkodott *Bátor* és egy árva fuceskát leteperve, lábán és kezén súlyosan megmart. A vesztett eb mely *Schrank* Salamon alsó zemberi lakos tulajdona, Zemberen előtte való nap már egy bérest is megmart s elkóborolva került *Bátor*-ba. A kutya gazdája mindenesetre súlyos mulasztást követett el, mikor az esetet azonnal be nem jelentette a hatóságnak, mely azután mindkét fiut a budapesti Pasztőr intézetbe küldte föl beoltás végett.

„*Az Anker*“ élet és járadékbiztosító társaság XXXX. közgyűlése április 14-én tartott meg ő *Excell* gróf *Nákó* *Kálmán* elnöklele alatt. Az eredmény a legfényesebb a társaság fennállása óta. A vagyon 65 millió 339.776 frt 56 kr-ra emelkedett. Ebből Magyarországra esik Magyarértékpapirokban 8.148.740 frt 45 kr. Jelzálogkölcsonokban (10.214.190. frtban megbecsült ingatlanokra) 3.167.600 frt Ingatlanból (társasági ház Budapestben) 531.881 frt 45 kr. A részvény szelvény 100 frttal valamint a mai hirdetésben kimutatott nyeresémosztalékok készpénzben a társaság bpesti és bécsi pénztárainál felvehető nyeresémosztalékokat az aláírt szelvény bemutatása ellen a társaság helybeli képviselője is kifizeti.

— **Értesítés.** Tudatom a t. közönséggel hogy naponta érkeznek divatterembe újdonosságok modellekben, ernyőkben, cipőkben, harisnya és fehér neműben. Ingbluzok, fűzők, kézimunkák kesztyűk, stb. *Picher* Antal és kir. udvari kalapgyáros loden kalapjaiban folyton nagy választékot tartok. A t. hölgyközönség figyelmébe ajánlom ügyes fodrásznőmet, a ki úgy nálam, valamint házhöz is rendelhető havi bérletre és 6 divatos frizurát fésül. Kiváló tisztelettel *G l o c k n e r* divatárus.

Disputa

a korponai alsó kapuval.

Körülbelül hét éve annak, hogy a volt felső kapunak, mint a szabad közlekedést-akadályozó épületnek lebontását, a város közgyűlése elhatározta s ezen elhatározását minden akadály nélkül végre is hajtotta, dacára annak, hogy azon időben még két család lakásaul is szolgált.

Lebontásával szabadabb lett a tér, könnyebb a közlekedés.

Most az alsó kaput, mely hála az ég Urának — a vasut megnyitása után jóval nagyobb közlekedési akadályt képez, lebontani nem lehet, mert lebontását, — mint történelmi nevezetességű épületnek — a törvény ellenzi.

Óh, szegény vén, roskadozó rom! Hol vagy Te a selmecbányai kapuk mögött; hol a zólyomi vár mögött, a hol Mátyás az igazságos pajzánkodott; hol az országos kiállítás remekét tevő Vajda-Hunyad vára mögött?

Lásd, ezeket lebontották vagy gyakorlatias lakásokká átalakították s csak Téged akarnak, mint történelmi nevezetességet jó épségben fentartani, hogy elmaradottságunknak hirdetője légy. Pedig nem is vagy állami tulajdon, mint azok.

Elégedj meg azzal, hogy honfiad több oldalról szépen lefényképezett s kevésbé érdemtelen multadra vess fátyolt!

S így vén romom, midőn tőled érdemtelenen elbucsuztam, engedd meg, hogy számításat tegyek, mibe fogsz nekünk, szegény, most már pótdót fizető polgároknak kerülni, ha csakugyan még vagy 50 évig utunkba állani szándékozol?

A melletted lévő házakat kisajátítják s a helyett, hogy most a haladás kezdetén újakat építenének, lebontják miattad, a háztulajdonosokat kilaktalanítják és építenek helyökbe drága, de görbe utat, mely új köntösökkel 15 ezer forintba fog kerülni s miért, azért, hogy mint semmit mondó történelmi nevezetesség egy néhány

esztendeig, ott akadékoskodj, azért száz év múlva ugyis mint a Dréher palotát eltölnak, vagy lebontanak.

Lásd be hiúságotat s pusztulj onnan! Van nekünk más építeni valónk. Iskolát, városházát kell építenünk, szerény Teplieska fürdönket kell rendbe hoznunk. S mind ez igen sok pénzünkbe fog kerülni, helyotted inkább a klastromi romokat kaszárnyának felépítenők, csak te pusztulj, hogy többé ne lássalak, ha Korponára feljövök.

L. P.

IRODALOM

Marczali a Világtörténet feladatáról.
E sokat támadott, szorgalmas és nagyérdemű jeles tudósunk egy kis essayben mondja el gondolatait a történetírás feladatáról, céljáról, s módszereiről. Az essay a szerkesztésben megjelenő nagy vállalatnak, a Nagy Képes Világtörténet-nek előszava, melyben azon elvekkel ismerteti meg az olvasót, a melyek őt s munkatársait e munka szerkesztésében és megírásában vezetik. Nagyra, igen nagyra tartja az egyes tény, az adat értékét, — hiszen e nélkül lehetetlen történetet írni, de a fősúlyt arra veti, hogy a mű „feldolgozott“ legyen, azaz „igaz képet nyújtson.“ Más szóval: igaz is legyen, kép is. Az író láttasson velünk, mert így taníthat legjobban, de igazit láttasson, az igazat idézze elénkbe. Minden tényt felsorolni fölösleges, mert hiszen nem a téglák száma teszi az épületet, hanem elrendezésök. Sőt azt hiszi, az adatok felsorolása válogatás nélkül meghamisítaná a képet, mert nem engedné, hogy a fontos esemény az őt megillető helyet foglalja el. Az egyéniségek különbözősége s e különbség felismerése teszi változatossá, gazdaggá a történetet, ez menti meg az ismétlésektől. De egyén nem lehet a történetíró vezetője, még akkor sem ha az író ment az általánosítástól. Az író sokban tevédehet, de az igazán fontos nem

maradhat rejtve a vizsgálódó szem előtt, csak ne egyes személyekben, ne egyes eseményekben keressük a történet anyagát, hanem az egyes korokat betöltő eszmékben, s az eszméket megvalósító intézményekben. — Ez volna rövid kivonata a kitűnő essay-nak, mely valóban esemény a magyar irodalomban, s melyet már németre is lefordítottak. Az eszmék gazdagsága mellett nagyban emeli érzését az is, hogy valóban költői nyelven s költői szárnyalással van írva. Az előszó — a füzetes kiadványok helyes szokása szerint — az első kötet utolsó füzetében van. Ezzel befejeződött a nagy mű első kötete. Az egész kötet ára diszkótésben 8 frt egy füzet ára 30 kr. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható Révai Testvérek Irod. Int. Részvénytársaságnál (Bpest, Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedésben.

Ipolysági piaci árak.

(1899. május 2.)

Buza mm.	8.20
Rozs	6.80
Arpa	5.00
Zab	6.00
Burgonya	1.20
Széna	1.50
Szalma	0.80
Kukorica	5.50
Bükköny	0.00

ZSARDINETT.

A nő a férfi lelkiismerete.

A szerelem Isten költeménye, melyhez a sátán szerze zenét.

A nők valósággal csak oly férfiakat szeretnek, kik náluknál erősebbek.

Az asszonyok legfőbb gyönyöre: — tetszteni és parancsolni, — boldogságuk: szeretni és engedelmeskedni.

A nők szerelme vallás: egy embernek teremtett Isten iránt.

HOFF maláta-készítményei gyengék és betegeknek.

Hoff János maláta egészségi itala.

Általános elgyengülésnél, az alhasi szervek rendellenes működésénél, mell- és gyomor bántalmaknál, nemkülönben a lábadozóknak legjobban bevált és legjobb ízű erősítő szere.

Egy palack ára 75 kr. — Öt palack bérmentve 3.75 kr.

Tíz éve, vagy már régebb idő óta használom az Ön maláta egészségi sörét és egyéb maláta készítményeit. Ezek az egyedüli szerek, melyek feleségemnek visszaadták az egészséget.

Böger, Bécs, Hofnühlgasse.

Hoff János süritett maláta kivonata

Tüdőbajoknál, gégehurutnál, ugymint idült köhögésnél; főleg a gyermekek légzési szerveinek megbetegedésénél a legjobb sikerrel alkalmaztatik. Ize nagyon kellemes.

Egy üveg ára 1 frt. — Öt üveg bérmentve 5 frt.

Maláta kivonat készítményei valóban jó és hatásos szerek. Küldjön tehát ismét 5 üveg maláta kivonatot, 1 font maláta csokoládét és 1/2 zacskó maláta kivonatot mell cukorkát.

Fischer G. örnagy N.-Váradi.

Hoff János maláta egészségi csokoládéja.

Gyengeségnél, vérszegénységénél, idegességénél, álmatlanságnál étvágytalanságnál kitűnően bevált. Rendkívül jó ízű és tápláló. Gyenge gyermekek igen jó eredménnyel használják.

Egy csomag ára 1 frt.

Maláta csokoládéja a legkitűnőbb a mit ismerem. Ezen kellemes italt idült gyomor — illetve emésztési zavaroknál, sápkórúknál és általános gyengeségnél mindenkör jó eredménnyel alkalmazom.

Dr. Nicolai orvos Triebel.

Hoff János maláta kiv. mell cukorkái.

Köhögésnél, rekedtségénél, elnyálkásodásnál, főleg tüdőhurutnál utólrhetlen hatása. A valódi maláta melekorkákat emésztési zavar nélkül tetszés szerinti mennyiségben lehet használni. Egy doboz ára 10 kr. egy zacskó 30 kr.

Csodálatos volt maláta kivonat mell cukorkáinak hatása makacs köhögésem ellen.

Zedlitz-Neukirch lovag, Waldenburg.

Czukorkái feleségem köhögésén és asthmikus bántalmain kitűnően segítenek.

Bisch plébános, Weischütz.

Raktár Ipolyságon: Berkó István gyógyszerháza; DombóKároly, Bolner Pál, Rumann Lajos esemege és fűszer kereskedésében
Magyarországi kizárólagos főraktár: Török József gyógyszerháza Budapest király u. 12.

Nyilt-tér.

(E rovat közleményeiért nem felel a szerkesztő.)

Teke-pálya megnyitás!

Van szerencsém a mélyen tisztelt nagy-
érdemű közönséget tisztelettel értesíteni,
hogy a vasutnál levő vendéglőm kerthelyi-
ségében ujonnan épült teke-pályát, a mely
a nagyérdemű közönség igényeinek és kényelmének teljesen megfelel, folyó hó 6-án
szombaton délután 4 órakor zenével ünne-
pélyesen megnyitom, miért is kérem a nagy-
érdemű közönség szives megjelenését és b.
pártfogását.

Tisztelettel
Hegedüs Károly
vasuti vendéglős.

228. 1899. tkv. szám.

Hirdetmény.

Lissó község telekkönyve birtokszabályozás-következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendeletre képest átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX. az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás, a telekjegyzőkönvi bejegyzések helyesbítésévei kapcsolatosan foganatosítatik.

E célból az átalakítási előmunkálat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben **1899. évi június hó 5-én** fog kezdődni.

Ennél fogva felhivatnak: 1. az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netáni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jobbiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átíratásra az 1886. évi 29. tc. 15-18. (s 1889. évi 38. tc. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják a vagy oda haszanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött bizottság előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogfog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, úgy szintén az oly bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kir. törvényszék tkvi hatósága.
Ipolyságon, 1899. január hó 20-án.

Oravec Bóla
kir. törvényszéki bíró.

Uj sorsjáték! — Uj szerencse!

Sok ezres

jutott ismét a III. magy. kir. szab. osztálysorsjáték most bevégzett nyere-
ményhuzásain a résztvevőknek osztályrésztül.
Ezáltal véletlenségből sokan jutottak jóléthez és vagyonhoz és ennél fogva
megmagyarázható, hogy mindenki iparkodik a kezdődő új

IV. magy. kir. szab. osztálysorsjátékhoz

egy szerencse-sorsjegyet rendelni.
Ismét **100.000 sorsjegyre 50.000 nyereemény** és egy jutalom

13,163.000 korona

összegeben kerül kisorsolásra.

Minden második sorsjegy nyer.

A legnagyobb nyereemény legszerencsésebb esetben

Korona 1,000.000 (Egy millió korona)

részl. **600.000, 400.000, 200.000, 2 á 100.000, 90.000**
80.000, 70.000, 60.000 korona stb.

Alanti főáruda szétküld eredeti sorsjegyeket az 1-ső osztályhoz a hivatalosan megállapított árban

1 egész eredeti sorsjegy frt 6.— 1 fél eredeti sorsjegy frt 3.—

1 negyed " " " 1.50 1 nyolcad " " " --.75

az összeg beküldése ellenében (legjobb postautalvánnyal) vagy utánvétellel.
Minden résztvevő azonnal a huzás után megkapja tőlünk a hivatalos nyereeményjegyzéket.

A nyereemények tervszerűleg kifizettetnek.

Siessen mindenki, ki „szerencsét próbálni“ akar, lehetőleg haladék nélkül, minden esetre

f. évi május 18. és 19. előtt

nálunk egy szerencse-sorsjegyet megrendelni, megynek megküldése általunk azonnal történik.

Sürgűnceim:
SZÁNTÓ TÁRSA Budapest

Szántó és Társa
Osztálysorsjáték főáruda
BUDAPEST, Deák-utca 19.

Levágandó

Megrendelő-levél SZÁNTÓ és TÁRSA cégnek BUDAPEST.

Kérek részemre küldeni 1-ső osztályu eredeti sorsjegyet a IV. magyar osztálysorsjátékhoz, melyért az összeg frt.....kr..... / ezennel megküldetik, / utánvétellel felveendő.

Pontos cím } Vezeték- és keresztnév:
Lakhely:
Utolsó posta:

„AZ ANKER“

élet- és járadékbiztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: **BUDAPEST, VI. Deák-tár 6.**
(Anker-udvar), a társaság saját házában.

Összes vagyon 1898 végén — — — — — 65 millió forint
Biztosítási állomány 1898 végén — — — — — 243 millió forint
Eddigi kifizetések — — — — — 103 millió forint

A nyereeményrészesüléssel biztosítottak A osztályéktv szerint — mint husz év óta — 1899-ben is az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve.

B osztályéktv szerint (évenként emelkedő osztalék) 1897. 1898 és 1899. években az összes — az egész biztosítási tartamon keresztül befizetett díjak 3%-a, illetőleg az évi díjnak 9%, 12% és 15%-a fizettetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások

Mindennemű haláleseti, életeseti és járadékbiztosítás

Prospectussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei. Helyi képviselő: **Berczeller Márton.**

HONTI LAPOK

jutányosan közöl hirtetéseket és reklámokat, nyilttereket stb. stb.

Gutkaiss fényképész

ujjonnan berendezett
fényképészeti műterme
Ipolyságon Winter Adolf
ur házában a főtéren van.

Felvételek mindenkor
berus időben is eszkö-
zöltetnek.

Eletnagyságu képeket
készít arképekről is.

347. 1899. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezennel köz-
hírré teszi, hogy az ipolysági kir. jbiróság
1898. évi V. 745. számú végzése következté-
ben Perl és társa javára Kuzma György
ellen 153 frt s jár. erejéig 1899. évi már-
cius hó 13-án foganatosított kielégítési
végrehajtás utján lefoglalt és 340 frtra be-
csült lovak, kocsik és cséplőgépből álló in-
góságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ipolysági kir. jbiróság
V. 774. 1898. számú végzése folytán 153
frt tőkekövetelés ennek 1898. évi október hó
1 napjától járó 6 % kamatai eddig összesen
27 frt 71 krban biróilag már megállapított
költségek erejéig Apát-Maróthon leendő
eszközlésére 1899. évi május hó 13-ik
napjának délutáni 3 órája határidőül
kitűzetik és ahhoz a venni szándéko-
zók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy
az érintett ingóságok az 1881. évi LX. tc.
107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés
mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alól
is el fognak adatni.

Ipolyságon, 1899. évi aprilis hó 19-én.

Balg Mór
kir. bir. végrehajtó.

Eladó vagy bérbeadó
Szalatnyán (gyógyfürdő)
egy három szoba, konyha,
kamrából álló

h á z,

a hozzátartozó istálló,
konyhakert és méhessel,
esetleg földekkel együtt.

A ház a helyben levő
vasuti állomás közelében
fekszik így üzlethelyi-
ségnek vagy nyaralónak
is igen alkalmas.

Dívebbet a kiadóhiva-
talban.

3-3

Legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben
1.000,000 korona 6-8

Az összes 50,000 nyeremény
JEGYZÉKE.
A legn. nyeremény legszerencsésebb esetben
1.000,000 korona
A nyeremény részletes beosztása a követk.:

		Korona
Készpénzben fizetendő	1 jutalom	600000
	1 nyer. á	400000
	1 " "	200000
	2 " "	100000
	1 " "	90000
	1 " "	80000
	1 " "	70000
	2 " "	60000
	1 " "	40000
	5 " "	30000
	1 " "	25000
	7 " "	20000
	3 " "	15000
	31 " "	10000
	67 " "	5000
	3 " "	3000
	43 " "	2000
	763 " "	1000
	1238 " "	500
	90 " "	300
81700 " "	200	
3900 " "	170	
4900 " "	130	
50 " "	100	
3900 " "	80	
2900 " "	40	
50,000 nyer. és jut. összegben		13.160,000

A negyedik nagy m. kir. osztályors-
játék nemsokára ismét kezdődik és
100,000 újból **50,000**
sorsjegyre nyeremény
jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegy-
zék szerint az összes sorsjegyek fele fel-
tétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már álta-
lános ismeretes, óriásiak.
Összesen tizenhárom millió 160,000 koronát
sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nye-
remény legszerencsésebb esetben
egy millió korona.

Szives mielőbbi megrendeléseknél ere-
deti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban
és pedig:
egy egész I. o. eredeti sorsjegyet 6.—
" fél " " " 3.—
" negyed " " " 1.50
" nyolcad " " " —.75
küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz elő-
leges beküldése ellenében.

A huzások után megküldjük tisztelt ve-
vőinknek a hivatalos huzási jegyzéket hi-
vatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak
rendelkezésre. A huzások a magy. kir. kor-
mány elnörzése mellett nyilvánosan tör-
ténnek és azoknál mindenki megjelenhetik.
Kérjük a rendelményeket mielőbb, legkő-
sőbb azonban
f. é. május 18 és 19-ig
mely napon a huzás van,
hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.
a magy. kir. szab. osztályorsjáték
felárusító
BUDAPEST, V., Váci-körut 4/a.

Sok és nagy nyoreményt fizettünk tisztelt
vevőinknek; rövid idő alatt körülbelül egy
és fél millió koronát.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. és TÁRSA** uraknak Budapest.

Kérek részemre.....I. osztályu m. kir. szab. osztályorsjáték eredeti sorsje-
gyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget.....frt } utánvételezni kérem } A nem tetsző törlendő
} postautalvánnyal küldöm }

Pont és cím. {

Ifj. Kotzó Pál

Budapest, V., Lipót-körut 18. szám.
(Vigszínház mellett, a nyugati pályaudvar s Margithid közelében.)

A közönségnek pártfogását kérve, ajánlja
Garret R. és fiai féle legújabb szerkezetű
compound gőzmozgonyait félstabil- és
stabilalakban, a melyek 40 százalék tü-
zelőanyag megtakarítással dolgoznak.

Gőzmozdonyokat és gőzcseplőket négyszer
fordítható acél-dobsinokkal, toldást nem
igénylő szalmarázókkal és nagy szita felü-
lettel, minden nagyságban.

Minden fajta lovas cséplőkészleteket,
arato- és vetőgépeket, szecskavágókat,
répavágókat és minden más gazdasági
gépeket.

Vidéken lakó szolid ügynökök kerestetnek! 4-6